Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі.

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 28 (7358) | СЕРАДА, 11 САКАВІКА | 1942 г.

ПРАЧЫТАЙ І ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

ЗАДАЧА ЧЫРВОНАЙ АРМІІ ЗАКЛЮЧАЕЦЦА Ў ТЫМ, КАБ ВЫЗВАЛІЦЬ АД НЯМЕЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ НАШУ СОВЕЦКУЮ ТЭРЫТОРЫЮ, ВЫЗВАЛІЦЬ АД ПРЫГНЕТУ НЯМЕЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ ГРАМАДЗЯН НАШЫХ СЁЛ І ГАРАДОЎ, ЯКІЯ БЫЛІ СВАБОДНЫ І ЖЫЛІ ПА-ЧАЛАВЕЧЫ ДА ВАЙНЫ, А ЦЯПЕР ПРЫГНЕЧАНЫ І ПАКУТУЮЦЬ АД ГРАБЯЖОЎ, СПУСТАШЭННЯ І ГОЛАДУ, ВЫЗВАЛІЦЬ, НАРЭШЦЕ, НАШЫХ ЖАНЧЫН АД ТОЙ ГАНЬБЫ І ЗНЕСЛАЎЛЕННЯ, ЯКІМ ПАДВЕРГАЮЦЬ ІХ НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІЯ КАТЫ. ШТО МОЖА БЫЦЬ БЛАГАРОДНЕЙ І УЗВЫШАНЕЙ ТАКОЙ ЗАДАЧЫ?

(З загада Народнага Камісара Абароны І. В. СТАЛІНА).

НІЯКАЙ ЛІТАСЦІ НЯМЕЦКІМ АКУПАНТАМ!

Родныя, дарагія жанчыны Беларусі!

Пад магутнымі ўдарамі Чырвонай Арміі ўсё далей і далей на захад адступаюць вашывыя, абадраныя і галодныя зграі нямецкіх акупантаў.

У радах Чырвонай Арміі ідуць вашы сыны, бацькі, мужы і браты. Яны нясуць у сваіх сэрцах разам з прагнасцю помсты ворагу, вялікую радасць спаткання з вамі. Удзень і ўночы неадступна ідзе з імі трывога за вас. Яны гараць жаданнем хутчэй абняць вас, цёплай спагадай роднага сэрца асушыць слёзы вашага гора і пакут.

Чырвоная Армія нясе свабоднае жыццё нашай краіне. Совецкая ўлада высока ўзняла жанчыну. Дала ёй і яе дзецям шчасце. Шырока адчыніла светлы шлях у жыццё.

Гітлераўскія каты хочуць вольную, гордую совецкую жанчыну зрабіць пакорнай рабыняй, зганьбіць яе мацярынства, апляваць матчыну чыстую надзею, растаптаць сваім брудным ботам светлыя дзявочыя мары, разбурыць совецкую сям'ю.

Фашысты ўтапталі ў гразь агульна людскія законы і правы. Яны бамбілі з самалётаў па дарогах адыходзіўшых з гарэўшых гарадоў нашых жанчын, дзяцей і старыкоў.

Подлыя гады выганялі на пярэднія пазіцыі нашых жанчын і дзяцей і, хаваючыся за іх спінамі, ішлі ў атакі.

Нашых дзяўчат яны заганяюць у дамы цярпімасці на пацеху сваім галаварэзам. Яны гвалтуюць дачок на вачах у бацькоў і матак.

Настаў час вялікай помсты!

Няхай натхняе вас на барацьбу гераічны подвіг мужных дачок беларускага народа — Шуры Луковінай-Грыбковай і Жэні Палтаўскай, якія, змагаючыся з ворагам, да апошняй кроплі крыві аддалі сваё жыццё вялікай радзіме.

Уступайце ў партызанскія атрады, якія наводзяць смяротны страх на адступаючых фашыстаў! Знішчайце подлых гітлераўцаў!

Усімі сродкамі дапамагайце Чырвонай Арміі і партызанам. Будзьце іх вушамі і вачамі. Разведвайце варожыя планы, намеры і шляхі немцаў. Назірайце за кожным рухам і крокам акупантаў і паведамляйце партызанам.

Кожнага раненага або хворага чырвонаармейца ці партызана даглядайце, як свайго роднага, хавайце іх ад фашыстаў і дапамагайце ім зноў вярнуцца ў свае рады. Не забывайце, што яны праліваюць сваю кроў за вашу свабоду, за шчасце і светлую будучыню вашых дзяцей, за наш родны край.

Выкрывайце і знішчайце здраднікаў!

Зрывайце ўсе загады нямецкай улады. Хавайце ўсё ваша дабро, гаспадарчыя рэчы і вопратку. Старайцеся, каб у рукі фашыстам не папаў ні адзін кілаграм хлеба, бульбы і мяса. Лепш знішчыць самім сваё дабро, чым аддаць яго ворагу. Не выходзьце на работы па загаду фашыстаў. Не плаціце падаткаў, якія накладаюць на вас нямецкія ўлады.

Не бойцеся іх пагроз.

Лепш загінуць у барацьбе за сваю свабоду, чым поўзаць каля брудных ног нямецкіх паноў.

Нашы родныя, нашы дарагія сёстры — жанчыны Беларусі!

Хутка знікне чорная фашысцкая ноч з нашай совецкай зямлі. І зноў над нашай краінай будзе светлы дзень вольнага і шчаслівага жыцця.

Совецкая радзіма, родная наша Беларусь заклікае вас — бязлітасна знішчайце двуногіх звяроў, прынёсшых у наш край смерць і знішчэнне!

Кроў за кроў, смерць за смерць!

Хай ваша непрымірымая нянавісць і гнеў справядлівай помсты на кожным кроку насцігае подлых злачынцаў і катаў.

Святкаванне Міжнароднага Комуністычнага жаночнага дня

У Маскве і Ленінградзе, Туле і Варонежы, Калініне і Хабараўску, ва ўсіх гарадах Совецкага Саюза адбыліся ўрачыстыя пасяджэнні партыйных, совецкіх і грамадскіх арганізацый, прысвечаныя Міжнароднаму Комуністычнаму жаночаму дню — 8 сакавіка.

На ўрачыстым пасяджэнні ў Маскве з дакладам выступіла сакратар ВЦСПС тав. Нікалаева.

На ўсіх урачыстых пасяджэннях прыняты прывітальныя пісьмы таварышу Сталіну, у якіх патрыёткі Совецкай Радзімы запэўніваюць правадыра народаў таварыша Сталіна аб сваёй гатоўнасці аддаць усе сілы, а калі трэба, то і жыццё для перамогі над фашызмам.

МІТЫНГІ ЖАНЧЫН У ЛОНДАНЕ І ЧУНЦЫНЕ

ЛОНДАН. У адным з буйнейшых тэатраў Лондана адбыўся многалюдны мітынг, прысвечаны Міжнароднаму жаночаму дню. Прысутныя вельмі цёпла сустрэлі прывітанне старшыні Антыфашысцкага камітэта совецкіх жанчын тав. Грызадубавай.

З прывітаннямі да жанчын усяго свету і асабліва да жанчын Англіі і Совецкага Саюза выступілі прадстаўніцы жанчын Чэхаславакіі, Польшчы, Індыі, Свабоднай Францыі, Грэцыі, Галандыі і Бельгіі.

* * *

ЧУНЦЫН. У чэсць Міжнароднага жаночага дня ў Чунцыне адбыўся мітынг, на якім прысутнічала каля 3.000 чалавек.

У апошнюю гадзіну

ТРАФЕІ ВОЙСК КАЛІНІНСКАГА ФРОНТА ЗА ПЕРЫЯД З 5 ЛЮТАГА ПА 8 САКАВІКА 1942 ГОДА

За перыяд з 5 лютага па 8 сакавіка войскамі КАЛІНІНСКАГА фронта ЗАХОПЛЕНЫ ў праціўніка наступныя трафеі: танкаў — 78, гармат розных калібраў — 172, мінамётаў — 209, станкавых і ручных кулямётаў — 824, супроцьтанкавых ружжаў — 181, аўтаматаў — 568, вінтовак — 3.432, аўтамашын — 1.177, павозак — 300, кухняў — 8, радыёстанцый — 30, паравозаў — 2, гранат — 9.000, мін — 10.500, снарадаў — 7.000, патронаў вінтовачных — 2.000.000, 2 эшалоны і 2 склады з боепрыпасамі, 2 склады рэчаў.

За гэты-ж час збіта ў паветраных баях, агнём зянітнай артылерыі і знішчана на аэрадромах 277 нямецкіх самалётаў, падарван бронепоезд з дэсантам аўтаматчыкаў, знішчана 39 танкаў, 142 гарматы, 70 кулямётаў, 2.629 аўтамашын, 27 матацыклаў, 1.374 павозкі, 2 паравозы, 104 чыгуначных вагоны, 17 цыстэрн, склад гаручага і 7 складаў са снарадамі.

За перыяд з 5 лютага па 8 сакавіка немцы страцілі ў раёне Калінінскага фронта забітымі 49.700 салдат і афіцэраў.

Вызвален ад нямецкіх акупантаў 161 населены пункт.

СОВІНФОРМБЮРО.

На фронтах Айчыннай вайны

З ПАВЕДАМЛЕННЯЎ СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

За час з 7 па 11 сакавіка нашы войскі прадаўжалі весці наступальныя баі супроць нямецка-фашысцкіх войск. У выніку жорскіх баёў, у ходзе якіх вораг панёс цяжкія страты, нашы часці на асобных участках фронта прасунуліся наперад і занялі рад насялёных пунктаў.

За час з 6 па 10 сакавіка знішчана 203 нямецкіх самалёты. Нашы страты за гэты-ж час — 34 самалёты.

*

Нашы часці, якія дзейнічаюць на адным з участкаў Паўночна-Заходняга фронта, 8 сакавіка, прарваўшы лінію абароны праціўніка, занялі 9 насялёных пунктаў і нанеслі ворагу вялікія страты ў тэхніцы і жывой сіле.

9 сакавіка нашы часці з боем занялі яшчэ 8 насялёных пунктаў. Толькі за 9 сакавіка захоплены 84 гарматы, самалёт, 65 аўтамашын, бронемашына, 10 кіламетраў кабелю і іншая ваенная маёмасць.

На полі бою асталася вялікая колькасць трупаў варожых салдат і афіцэраў, узята многа палонных.

*

Нашы часці, якія дзейнічаюць на асобных участках Ленінградскага фронта, за тры дні баёў знішчылі да 2.500 варожых салдат і афіцэраў.

*

Совецкія войскі ўсё больш сціскаюць кальцо вакол 16 нямецкай арміі, якая акружана ў раёне Старай Русы. На адным з участкаў вораг перайшоў у контратаку, аднак быў адбіты нашымі войскамі. Немцы пакінулі на полі бою да 550 салдат і афіцэраў. Развіваючы наступленне, нашы байцы занялі тры насялёныя пункты.

НАСЕЛЬНІЦТВА БЕЛАРУСІ ЗРЫВАЕ МЕРАПРЫЕМСТВЫ ГІТЛЕРАЎЦАЎ

Слязлівыя скаргі нямецкага друку

Беларускі народ ненавідзіць сваіх заклятых ворагаў. Ён поўны рашучасці да канца змагацца з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, пакуль і следу іх не астанецца на нашай зямлі. Насельніцтва Беларусі сабатыруе, зрывае ўсе гітлераўскія мерапрыемствы. Нават гітлераўскі друк вымушан прызнацца, што іх ўлады сустракаюць вялікае супраціўленне з боку беларускага насельніцтва.

Газета «Дэйчэ цэйтунг ін Остланд» скардзіцца на цяжкасці, якія сустракаюць немцы ў Беларусі. Газета піша, што на скліканым нядаўна з'ездзе германскіх чыноўнікаў, працуючых у акупіраваных раёнах Беларусі, паведамлялася, што «немагчыма правесці ніводнага мерапрыемства» з прычыны супраціўлення насельніцтва. Беларуская моладзь, — заявіў на гэтым з'ездзе германскі чыноўнік Кубэ, — у такой меры прасякнута совецкім духам, што «гэту моладзь не ўдасца перавыхаваць».

Тая-ж газета прыводзіць факты, якія сведчаць аб тым, што насельніцтва Беларусі даведзена акупантамі да жабрацкага становішча. Газета прызнае, што ў час «збору» рэчаў для германскай арміі насельніцтва «вымушана было аддаць апошнія рэчы». Апрача таго, па заяве газеты, ў Мінску ў насельніцтва адабраны для германскіх шпіталяў ложкі, крэслы, кухонныя і сталовыя рэчы. Насельніцтва Мінска, прызнае газета, галадае.

Хай не чакаюць бандыты Гітлера і яго прыслужнікі літасці ад беларускага народа. За ўсё, за ўсё спаўна ён адпомсціць крывавым пагромшчыкам і грабежнікам.

ПАРТЫЗАНЫ БЕЛАРУСІ! МАЦНЕЙ УДАР ПА ВОРАГУ!

Весткі з Савецкай Радзімы

ДАНБАС—МАСКВЕ

МАСКВА. Стаханаўцы адноўленых шахт Данбаса прывезлі ў чырвоную сталіцу свой падарунак масквічам — эшалон вугалю вагою ў 1.550 тон.

Гэты вугаль яны здабылі звыш плана.

НА ЗАКЛІК ПРАВАДЫРА

БАКУ. Новым працоўным уздымам адказалі бакінскія нафтавікі на загад таварыша Сталіна ў сувязі з XXIV гадавінай Чырвонай Арміі. Рабочыя 6-га промысла трэста Леніннафта здабылі звыш плана 900 тон нафты.

Стаханаўцы нафтаперагоннага завода імені Сталіна днямі адправілі на фронт яшчэ два эшалоны авіяцыйнага бензіну, выпрацаванага звыш плана.

ПАМЯЦІ ВЯЛІКАГА УКРАІНСКАГА ПАЭТА

УФА. 10 сакавіка адкрылася сесія Украінскай Акадэміі навук, прысвечаная памяці вялікага паэта Украіны Тараса Шаўчэнкі.

Сесію адкрыў прэзідэнт Акадэміі А. Багамолец. З дакладамі аб творчасці Шаўчэнкі выступілі паэт Максім Рыльскі і праф. К. Трафіменка. У сесіі прынялі ўдзел украінскія паэты, пісьменнікі, артысты.

Гэтага-ж дня адбыўся сход, прысвечаны памяці Т. Г. Шаўчэнкі, у адным з гарнізонаў Паўднёва-Заходняга фронта.

БАШКІРСКАЕ ЗОЛАТА

Яшчэ ў 1939 годзе ў Башкірыі было знойдзена вялікае месцанараджэнне золата. У пачатку мінулага года прыіск запрацаваў на поўны ход. Калектыў рудніка штомесяц перавыконваў заданне. У кастрычніку мінулага года башкірскія прыіскі ўзбагаціліся яшчэ адным буйным месцам нараджэння золата. Цяпер новы ўчастак сістэматычна выконвае свой план штомесяц на 670 проц.

ЖАНЧЫНЫ ЧЭЛЯБІНСКА—ВЫЗВАЛЕНЫМ РАЁНАМ

ЧЭЛЯБІНСК. 38 вагонаў бялізны, вопраткі, абутку, матэрыі на касцюмы і плацці адправілі жанчыны Чэлябінска жанчынам і дзецям раёнаў, вызваленых ад нямецкіх акупантаў.

ДЗЕЙНАСЦЬ БЕЛАРУСКІХ ПАРТЫЗАН

Партызаны Палесся

Пачатак партызанскай барацьбы на Палессі паклалі атрады герояў Вялікай Айчыннай вайны Бумажкова і Паўлоўскага.

Дарогамі герояў Бумажкова і Паўлоўскага пайшлі ў палескія пушчы і нетры дзясяткі, сотні верных сыноў і дачок беларускага народа. Усе яны пайшлі помсціць нямецкім акупантам за разбураныя гарады і сёлы, за стаптаны і знясłаўлены край, за брацкую кроў.

Бязлітасна помсцяць партызаны і партызанкі ворагу. Партызанскі атрад пад камандаваннем таварышаў Т. і П., які дзейнічае ў адным раёне падбіў дзве нямецкія бронемашыны, адзін танк і знішчыў дзясяткі фашыстаў. Партызанскі атрад другога раёна узрос да 200 чалавек. Гэты атрад правёў многа храбрых налётаў на нямецкія калоны, на штабы. Двое сутак біўся партызанскі атрад з буйнай нямецкай часцю за населёныя пункты. У гэтым баю фашысты пакінулі толькі забітымі 50 салдат, а раненых значна больш. Нямецкае камандаванне вымушана было падаслаць новую часць, прыдаўшы да яе гарматы, мінамёты, кулямёты.

Сілы былі няроўныя, але партызаны не адступілі, яны мужна і ярасна адбівалі атакі немцаў. Комсамолец т. Д., замаскіраваўшыся на дрэве, страляў да апошняга патрона. 10 нямецкіх аўтаматчыкаў застрэліў тав. Д. у гэтым баю. Агнявая кропка партызана-кулямётчыка т. Б. была прыстраляна немцамі. Кулямётчык быў ранен, але не пакінуў поле бою. Ён перацягнуў кулямёт на другое месца і расстрэльваў фашыстаў.

На світанні бой разгарэўся з новай сілай. Немцы не вытрымалі партызанскіх udaraў і ўцяклі з раённага цэнтра, пакінуўшы многа аўтаматаў, вінтовак, гранат. Партызанамі былі захоплены аператыўныя планы.

Доўгі час партызаны былі поўнымі гаспадарамі ў раёне. Партызаны-прапагандысты хадзілі па вёсках і чыталі насельніцтву паведамленні Савецкага Інфармбюро, заклікалі зрываць усе нямецкія загады, хаваць ад чужынцаў дабро. Было арганізавана некалькі новых партызанскіх атрадаў і 4 комсамольскіх арганізацыі ў розных паселішчах.

Галоўны партызанскі штаб даведаўся, што немцы акружылі ўзвод партызан у вёсцы Б. Партызанскі штаб раёна звязаўся з партызанскім штабам другога раёна. Вялікім злучэннем партызаны пайшлі на выручку таварышаў. Партызаны акружылі фашыстаў. Завязаўся жорсткі бой. Немцы і на гэты раз не вытрымалі партызанскага націску і ў паніцы кінуліся ўцякаць.

Страты немцаў людзьмі і ўзбраеннем былі вельмі вялікія. Адных сваіх трупаў фашысты наклалі 5 павозак.

Нямецкае камандаванне было напалохана дзейнасцю гэтага атрада і паслала супроць яго больш батальёна пяхоты, артылерыю, мінамёты і чатыры самалёты.

Нішто не магло пахіснуць мужнасці, зламаць храбрасць партызан. Каля паселішча Б. партызаны зрабілі засаду і напалі на ўзвод нямецкіх аўтаматчыкаў. Больш 20 фашыстаў было забіта ў гэтым налёце.

Калі немцы сцягнулі вялікія сілы, узброеныя танкамі і авіяцыяй, партызанскі атрад змяніў месца стаянкі, і зараз дзейнічае на тэрыторыі другога раёна.

З вялікай храбрасцю і адвагай змагаюцца супроць акупантаў маладыя патрыёты Радзімы — комсамольцы. Комсамолец тав. Г. прабраўся ў фашысцкі стан і забіў 2-х нямецкіх аўтаматчыкаў, якія абстрэльвалі партызанскія агнявыя кропкі. Комсамолец-радыст т. Ш. рэгулярна прымае весткі Савецкага Інфармбюро і распаўсюджвае іх сярод шырокіх мас насельніцтва. Комсамолка тав. З. і комсамолец тав. Г. — самыя кемлівыя, неўлавімыя разведчыкі ў партызанскім атрадзе.

Ні адзін дзесятак нямецкіх акупантаў знішчыў партызанскі атрад пад камандаваннем т. т. С. і М., які дзейнічае ў N-скім раёне. Партызаны гэтага атрада часта бываюць у вёсках і дапамагаюць насельніцтву расправіцца з нямецкімі паслугачамі — старастамі, паліцэйскімі і іншым збродам. У адной вёсцы кулак пры дапамозе нямецкіх паслугачоў выкінуў з хаты сям'ю чырвонаармейца і заняў сам хату. Партызаны з'явіліся аднойчы ноччу ў вёску да кулака і загадалі вярнуць хату сям'і чырвонаармейца.

Зараз, калі Чырвоная Армія гоніць чужынцаў на захад, дзейнасць палескіх партызан яшчэ больш ажывілася; удары іх па ворагу сталі больш сакрушальнымі.

— Ніводнага нямецкага акупанта не выпусцім жывым з пушчаў і нетраў палескіх, з зямлі беларускай.

— Смерць нямецкім акупантам!

Вось баявая клятва мужных партызан Палесся.

Ф. Языковіч.

Тэлеграмы з-за граніцы

НАЛЁТЫ АНГЛІЙСКАЙ АВІЯЦЫІ НА ГЕРМАНІЮ

ЛОНДАН. Расце актыўнасць англійскай авіяцыі, якая робіць беспярэпынныя налёты на важныя аб'екты Германіі.

Днямі англійскія бамбардыроўшчыкі зрабілі інтэнсіўны налёт на Эсен і іншыя аб'екты ў Рурскай вобласці. Узнікла вельмі многа пажараў.

Зроблен таксама налёт на завод Матфор (каля Парыжа), які вырабляе ваенныя матэрыялы для Германіі. Адзначаны прамыя пападанні ў памяшканні завода. Уначы на 10 сакавіка асноўным аб'ектам налёта англійскіх бамбардыроўшчыкаў зноў быў Эсен, дзе знаходзяцца буйныя ваенныя заводы Крупа.

БУНТ У 81-й ГЕРМАНСКАЙ ДЫВІЗІІ

ЛОНДАН. Газета «Дэйлі экспрэс» паведамляе аб радзе сур'ёзных антываенных выступленняў у германскай 81-й дывізіі, якая перакінута нядаўна на савецка-германскі фронт з Францыі.

Першыя сур'ёзныя выступленні адбыліся ў дывізіі, калі яна стаяла ў Муліне. Ужо тады справа дайшла да сутычак. Калі-ж прышоў загад аб адпраўцы дывізіі на савецка-германскі фронт, салдаты арганізавалі бунт. Звыш 100 салдат дывізіі за адмаўленне паехаць на фронт было расстраляна.

НЕЗДАВАЛЬНЕННЕ НАСЕЛЬНІЦТВА БЕРЛІНА

СТАКГОЛЬМ. Адзін карэспандэнт з Берліна піша ў газеце «Свенска дагбладэт», што нездавальненне берлінцаў вайною ўжо немагчыма захаваць. Настрой насельніцтва з кожным днём пагаршаецца. Адчуваецца велізарны недахоп харчавання і тавараў. Нават самыя неабходныя тавары зніклі з продажу.

Весткі, што даходзяць да насельніцтва ад тых, хто знаходзіцца на фронце, яшчэ больш узмацняюць дрэнны настрой. Гітлераўскія ўлады ліквідавалі ўсякую паштовую сувязь паміж франтавікамі і іх сем'ямі.

САБАТАЖ НА ГЕРМАНСКІХ І АЎСТРЫЙСКІХ ПРАДПРЫЕМСТВАХ

СТАКГОЛЬМ. За апошні час на германскіх і аўстрыйскіх прамысловых прадпрыемствах усё часцей адзначаюцца выпадкі сабатажа.

Рабочыя псуюць сыравіну і ламаюць станкі. Частымі сталі выпадкі адмаўлення насельніцтва ад выканання працоўнай павіннасці.

ГОЛАД Ў ФІНЛЯНДЫІ

СТАКГОЛЬМ. Фінскія газеты адкрыта заяўляюць, што ў краіне адчуваецца востры недахоп хлеба. Ля крам стаяць доўгія чэргі. Многія астаюцца зусім без хлеба.

Урад, як паведамляе газета «Хельсінгін саномат», абавязаў сялян здаць дзяржаве нават насеннае зярно.

ПРЫБЫЦЦЁ Ў СССР ПРАДСТАЎНІКОЎ СВАБОДНАЙ ФРАНЦЫІ

8 сакавіка ў Маскву прыбылі прадстаўнікі Нацыянальнага Камітэта Свабоднай Францыі п. Гаро і брыгадны генерал Пеці.

У беларускіх школах—нямецкія канюшні

Увосень мінулага года брахлівая нямецкая радыёстанцыя «Вісла» амаль кожны дзень перадавала загад аб рабоце беларускіх школ, аб асвеце насельніцтва. У загадзе немцы абяцалі адкрыць у гарадах і сёлах школы, забяспечыць іх настаўнікамі, падручнікамі, карацей кажучы, зрабіць ўсё, «каб па-сапраўднаму ўзняць асвету».

Але раструбіць, набрахаць лягчэй, чым гэта зрабіць. Усю восень і палавіну зімы нямецкія варвары праводзілі «улік» вучняў і «устанаўлівалі» іх узрост, адукацыю. Насельніцтва хутка разгадала, які гэта «улік». Тады яны распачалі «улік» беларускіх настаўнікаў. Сапраўдных настаўнікаў на акупіраванай немцамі тэрыторыі не аказалася. Усе яны або ўцяклі ад нямецкіх акупантаў, або схаваліся ад іх.

Немцы-ж рабілі выгляд, што праводзяць ў жыццё восенскі загад і запісвалі ў «настаўнікі» ўсякі зброд. Пасля гэтага там—сям былі адчынены школы. Але праіснавалі яны вельмі мала. Дзеці, пабыўшы на «уроках» і паслухаўшы нямецкіх невукаў, пасмяяліся ўволю і больш не пайшлі ў школы.

Школы і па сёняшні дзень не працуюць. Ды хіба можна гаварыць аб рабоце беларускіх школ, калі нямецкія варвары вытапталі ўсякія парасткі культуры нават у сваёй краіне. Усім вядома, як гарэлі на берлінскіх кастрах неўміручыя творы Шылера, Гётэ, Гейнэ, Карла Маркса, Фрыдрыха Энгельса. Увесь свет ведае, як нямецкія грамілы ператваралі ў абломкі гістарычныя помнікі культуры ў Мадрыдзе, у Парыжы, у Варшаве.

Хіба можна гаварыць аб асвеце, калі нямецкія цемрашалы ў беларускіх школах адкрылі казармы, размясцілі канюшні. Яны прынеслі з сабою ў наш край цемру. Яны засмуродзілі і атруцілі наша свежае паветра.

Хіба можна верыць нямецкім загадам аб узняцці культурнага ўзроўню насельніцтва, калі фашысцкія разбойнікі разбураюць і паляць нашы тэатры, клубы, паляць творы беларускіх пісьменнікаў, знішчаюць карціны жывапісу!

Беларускі народ сваімі вачыма убачыў «дзейнасць» нямецкіх бандытаў і цвёрда верыць у прыход таго дня, калі фашысцкія сабакі за ўсё спаўна атрымаюць адплату. Беларускі народ сваёй геройчнай барацьбой набліжае гэты судны дзень, страшны дзень для ворага.

П. Антонаў.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

78